

Πέμπτη, 5 Ιουνίου 2003
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Διδαγμένο κείμενο
Θουκυδίδη *Περικλέους Ἐπιτάφιος (41)*

«Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' ἄν εἶδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἄν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκές παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἢ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμῷ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεισι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρα τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἶδε τε γενναίως δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων πάντα τινὰ ἐθέλιν εἰκὸς ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν».

ΘΕΜΑ Α

Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «μετὰ μεγάλων δὲ σημείων ... ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν».

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Και αφού παρουσιάσαμε τη δύναμή μας με απτές αποδείξεις και βέβαια όχι χωρίς μάρτυρες, θα γίνουμε αντικείμενο θαυμασμού από τους σύγχρονους και από τους μεταγενέστερους, χωρίς να έχουμε καθόλου ανάγκη ούτε από έναν Όμηρο για να μας επαινέσει ούτε (από κάποιον άλλο) ο οποίος με τα λόγια του θα δώσει μια πρόσκαιρη χαρά, την ιδέα όμως που θα σχηματιστεί (αργότερα) για τα έργα θα τη ζημιώσει η αλήθεια, αλλά (θα γίνουμε αντικείμενο θαυμασμού) γιατί εξαναγκάσαμε κάθε θάλασσα και στεριά να ανοίξει πέρασμα στην τόλμη μας και γιατί στήσαμε μαζί σε κάθε τόπο μνημεῖα αθάνατα και για τις συμφορές και για τις νίκες μας. Για μια τέτοια λοιπόν πόλη και αυτοί εδώ, πιστεύοντας ότι ήταν καθήκον τους να μη χαθεί αυτή, πέθαναν πολεμώντας γενναία, και ο καθένας από αυτούς που μένουν στη ζωή (είναι φυσικό) να θέλει να μοχθεί με προθυμία για αυτήν.

ΘΕΜΑ Β

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων.

B1. Να περιγράψετε τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Αθηναίου με βάση τα στοιχεία του διδαγμένου κειμένου.

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μέσα από το απόσπασμα του κεφαλαίου: «καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἄν εἶδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἄν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι», αναδεικνύεται για πρώτη φορά η προσωπικότητα του Αθηναίου πολίτη μέσα από τις δικές του δραστηριότητες. **Η δημοκρατία με την εμπιστοσύνη που δείχνει στον κάθε πολίτη** (δικαίωμα λόγου και ψήφου, ανάληψη δράσης) **δημιούργησε ένα μοντέλο ανθρώπου γεμάτου ενεργητικότητα και φαντασία, τόλμη και σύνεση, τόσο απελευθερωμένου ώστε να αποκτήσει πληρέστερη συνείδηση των δυνάμεων του και να τις χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά.** Και όπως η πόλη προηγουμένως, έτσι και ο πολίτης τώρα είναι απόλυτα αυτόνομος σε όλα. Ο εμπρόθετος προσδιορισμός «ἐπὶ πλείιστα» που αποδίδει τη δράση του Αθηναίου σε πάρα πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας τον φέρνει αντιμέτωπο για μια ακόμη φορά με τη Σπαρτιατική μονομέρεια: καλός πολεμιστής και τίποτα άλλο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα Αθηναίων που άγγιξαν το ιδεώδες του ολοκληρωμένου ανθρώπου είναι ο Σόλων (νομοθέτης, ποιητής, στρατηγός, έμπορος) και ο Ξενοφών (στρατηγός, φιλόσοφος, κτηματίας, κληνός). Και εδώ παρουσιάζεται αυτό το εξαιρετικό: το άτομο να εξαιρείται ως αυτόνομη μονάδα και ταυτόχρονα να είναι αναπόσπαστο μέλος ενός αδιαίρετου συνόλου. Κι είναι τέτοια η **διαλεκτική σχέση της πόλης με τον πολίτη** ώστε αυτή να αποτελείται όχι από μια απρόσωπη μάζα ανθρώπων, αλλά από ξεχωριστές προσωπικότητες που όμως δεν μπορούν να φανταστούν τη ζωή τους έξω από αυτή την πόλη.

Στο απόσπασμα: «καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος ... ἀλήθεια» φαίνεται η φιλαλήθεια και η μετριοφροσύνη του Αθηναίου, η έλλειψη κομπασμού σε αντίθεση με την μεγαλαυχία και την κομπορημοσύνη των Σπαρτιατών.

Η εκτίμηση της οποίας χαιρεί ο Αθηναίος πολίτης μεταξύ εχθρών και φίλων αναφαίνεται μέσα από τις φράσεις: «μόνη οὕτω τῷ πολέμῳ ... ἄρχεται». Βέβαια εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι πρόκειται περισσότερο για ρητορικούς ακροβατισμούς παρά για αντικειμενική αλήθεια.

Μέσα από τη φράση: «πᾶσα μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἔσβατόν τῇ ἡμετέρα τόλμη καταναγκάσαντες γενέσθαι» αναδεικνύεται η τόλμη και η ευψυχία, το θάρρος και η αποφασιστικότητα των Αθηναίων.

Η μαχητικότητα και το φιλότιμο του Αθηναίου πολίτη αναδύονται μέσα από τις φράσεις: «δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν γενναίως μαχόμενοι ἐτελεύησαν». Η αγάπη για την πατρίδα και η συλλογική του συνείδηση υπαγορεύει ανυποχώρητη στάση απέναντι στους πολεμικούς κινδύνους. Ο θάνατος είναι προτιμητέος από την ταπείνωση και έτσι πραγματώνεται το ηρωικό ιδεώδες του θανάτου στο πεδίο της μάχης για τη σωτηρία και τη δόξα της πατρίδας.

B2. «**Πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες**»: Γιατί ο Περικλής αναφέρεται εδώ όχι μόνο στις επιτυχίες αλλά και στις αποτυχίες της Αθήνας;

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Παρά το γεγονός ότι σε πολλά σημεία του Επιταφίου ο Περικλής παρουσιάζει μια εξιδανικευμένη εικόνα της Αθήνας, θα μιλήσει αποδίδοντας με **αντικειμενικότητα**, εδώ τουλάχιστον, την αλήθεια και για τις στρατιωτικές της αποτυχίες. Πράγματι οι Αθηναίοι εκτός από τις επιτυχίες τους στις πολεμικές επιχειρήσεις που κατά καιρούς ανέλαβαν είχαν και αποτυχίες. Μια από αυτές για παράδειγμα ήταν η εκστρατεία στη Μέμφη της Αιγύπτου το 459 π.Χ. Τέτοιες αποτυχίες λοιπόν δεν αποκρύπτονται από τον Περικλή. Απεναντίας αναφέρονται γιατί δηλώνουν την τόλμη των Αθηναίων, αλλά και την ανδρεία τους ενώπιον των κινδύνων. Για την υστεροφημία ενός μεγάλου λαού η ανάμνηση μεγαλόπνοων επιχειρήσεων που απέτυχαν έχει την ίδια σημασία με την ανάμνηση των θριάμβων του. Ήταν φυσικό, μια μεγάλη θαλασσοκράτειρα δύναμη όπως η Αθήνα να επιδίδεται σε ριψοκίνδυνες υπερπόντιες επιχειρήσεις που εγκυμονούσαν μεγάλες πιθανότητες αποτυχίας. Φανέρωναν όμως το νεωτεριστικό, ριψοκίνδυνο και εξερευνητικό πνεύμα που χαρακτήριζε τους Αθηναίους, στάθηκε αιτία της δημιουργίας του αθηναϊκού μεγαλείου και διαφοροποίησε τους Αθηναίους από τους μονολιθικούς και αναβλητικούς Σπαρτιάτες.

- B3.** Να αναλύσετε τη βασική επιφύλαξη που διατυπώνει ο Περικλής — στο μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί — σχετικά με τη δυνατότητα του λόγου να πείσει τους ακροατές και να εκθέσετε το επιχείρημα, με το οποίο παρακάμπτει την επιφύλαξη αυτή στο παρακάτω απόσπασμα: «ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει». (κεφ. 41)

Θουκυδίδη Περικλέους Επιτάφιος, (35)

[...] Γιατί είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς μ' επιτυχία, εκεί που με κόπο εξασφαλίζεται η εντύπωση ότι λέει την αλήθεια. Κι αυτό, γιατί ο ακροατής που ξέρει καλά τα γεγονότα και τ' ακούει μ' ευνοϊκή διάθεση, ίσως θα σχημάτιζε τη γνώμη ότι τα λεγόμενα είναι κάπως κατώτερα, σε σύγκριση μ' αυτά που και θέλει ν' ακούει και τα ξέρει καλά· όμως, αυτός που δεν τα γνώρισε, θα σχημάτιζε τη γνώμη πως πρόκειται για υπερβολές, επειδή νιώθει φθόνο, αν τυχόν ακούσει κάτι που ξεπερνά τη δική του δύναμη. Γιατί μόνο ως εκείνο το σημείο ανέχεται ο άνθρωπος ν' ακούει επαίνους που λέγονται για άλλους, ως εκεί που κι ο καθείς πιστεύει ότι είναι ικανός να κατορθώσει κάτι απ' όσα άκουσε· όμως, για καθετί που ξεπερνά τη δύναμή του, κυριεύεται απ' την πρώτη στιγμή από φθόνο, κι έτσι δεν δίνει πίστη.

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«Είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς με επιτυχία...» (*Captatio Benevolentiae*): η επιχειρηματολογία του Περικλή φαίνεται πως θα ακολουθήσει έναν **κοινό** σε όλους τους ρητορικούς λόγους **τόπο**: είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς με επιτυχία εκεί που με δυσκολία εξασφαλίζεται η εντύπωση ότι λέει την αλήθεια. Συνήθως οι αγορητές επέλεγαν μια διαφορετική διατύπωση: **είναι αδύνατον να βρει κανείς λόγια που θα μπορούσαν να ισοσταθμίσουν τα έργα** (*facta dictis exaequare*). Τι προσπαθούσε να πετύχει ο κάθε αγορητής με αυτή τη διατύπωση; Προφανώς, **να καταδείξει στους ακροατές τη δυσκολία που του παρείχε ένα τόσο σπουδαίο έργο και έτσι να κερδίσει, μέσα από τη συμπάθεια, την εύνοιά τους για τη δική του προσπάθεια.**

Ο λόγος αυτός όμως θα ακολουθήσει έναν άλλο δρόμο. Οι περισσότεροι ρήτορες επιταφίων συνήθιζαν να προβάλλουν ως βασικό εμπόδιο στη σύνθεση του λόγου το να μιλήσουν αντάξια των κατορθωμάτων των νεκρών. Γιατί όμως το εμπόδιο για τον Περικλή δεν είναι να τοποθετήσει τα ανδραγαθήματα των νεκρών στο ορθό τους μέτρο, χωρίς ούτε να διογκώσει ούτε να υποβιβάσει τη σημασία τους; Γιατί εδώ δεν έρχεται αντιμέτωπος με τους νεκρούς και τα έργα τους, αλλά με το **ιδιόμορφο ακροατήριο και τις ανοικονόμητες απαιτήσεις του.**

Από τη μια στέκονται οι ακροατές εκείνοι που γνωρίζουν και ενδεχομένως συμμετείχαν στα γεγονότα του πολέμου. **Η εμπειρία αυτή γεννά την συμπάθεια, και άρα την εύνοια, για τους νεκρούς, πράγμα που τους κάνει να πιστεύουν πως ο λόγος δεν αντικατοπτρίζει το μέγεθος των έργων.** Χωρίς να γίνεται φανερό, κάτω από τη συμπεριφορά των ακροατών αυτών κρύβεται κάποια αυταρέσκια κι ένας εγωισμός, που θεωρεί τη μείωση των νεκρών μείωση των ίδιων των ακροατών, που έλαβαν μέρος στα υμνούμενα ή σε παρόμοια με αυτά γεγονότα.

Από την άλλη στέκονται οι άπειροι και φθονεροί ακροατές που είναι οι άνθρωποι που δε γνωρίζουν ούτε συμμετείχαν στα γεγονότα του πολέμου. Σε αυτούς ο ρήτορας δίνει ιδιαίτερο βάρος. **Η απειρία τους γεννά τη δυσπιστία, αφού θεωρούν πλεονασμό και υπερβολή οτιδήποτε ξεπερνά τη δική τους φύση. Σαν κίνητρο της συμπεριφοράς των ακροατών αυτής της κατηγορίας ο Περικλής καθορίζει το φθόνο.** Ο φθόνος επενεργεί στην κρίση των άπειρων ακροατών, όπως ακριβώς επενεργεί η εύνοια στην κρίση των ακροατών της άλλης κατηγορίας. Αυτή η φθονερή φύση γεννά τη δυσπιστία προς ό,τι λέγεται και εδώ ο φόβος του ρήτορα, πως δεν θα μπορέσει να τους πείσει, είναι πολύ μεγαλύτερος.

Καθώς λοιπόν η αξιοπιστία των λόγων διακυβεύεται και η διάσταση λόγων και έργων κινδυνεύει και πάλι να αναφανεί (ξαναγυρίζει για μια ακόμη φορά η γνωστή μας αντίθεση *λόγων κόμπος - έργων ἀλήθεια*), ο ρήτορας στο κεφάλαιο 41 επιστρατεύει κάτι ιστορικά αναμφισβήτητο: **η απόδειξη για όλα αυτά είναι η δύναμη της πόλης, η οικονομική και στρατιωτική, έτσι όπως παρέμενε μοναδική ακόμη για το αρχαίο ελληνικό κράτος στην έναρξη του Πελοποννησιακού πολέμου.** Έτσι αναδεικνύεται για άλλη μια φορά το πρακτικό πνεύμα του ρήτορα ο οποίος δεν επαναπαυόταν στην ασυναγώνιστη ρητορική του δεινότητα, αλλά μπορούσε με έμπρακτες αποδείξεις να παρουσιάσει την αποτελεσματικότητα του έργου του σε όλους τους τομείς της πολιτικής και στρατιωτικής δράσης.

B4. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του Περικλή;

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

βλ. σχολικό βιβλίο σελ. 20: **Η διαμόρφωση της πνευματικής του προσωπικότητας:** “Η πτυχή της λαμπρής σταδιοδρομίας ... με την περίφημη Ασπασία από τη Μίλητο”

B5. Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

παιδευσιν, εὐτραπέλως, κατάμεμψιν, ἐσβατόν, λειπομένων.

[Μονάδες 10]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

παιδευσιν: εκπαιδευτικός, απαίδευτος

εὐτραπέλως: παρεκτροπή, επιτρεπτός

κατάμεμψιν: άμεμπτος, μομφή

ἐσβατόν: διάβαση, βήμα

λειπομένων: ελλειπής, έλλειψη

Γ. Αδίδακτο κείμενο
Ξενοφώντος Απομνημονεύματα Δ. IV.16.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστόν τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἶ τε γερούσιαί καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὁμνύναι ὁμονοήσειν, καὶ πανταχοῦ ὁμνύουσι τὸν ὄρκον τοῦτον οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι οὐχ ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν οἱ πολῖται, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ἀυλητὰς ἐπαινώσιν, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδωνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται. τούτοις γὰρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων, αἱ πόλεις ἰσχυρόταται τε καὶ εὐδαιμονέσταται γίνονται· ἄνευ δὲ ὁμονοίας οὔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθεῖη οὔτ' οἶκος καλῶς οἰκηθεῖη.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

[Μονάδες 20]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αλλά βέβαια και η ομόνοια θεωρείται ότι είναι για τις πόλεις το σπουδαιότερο / μεγαλύτερο αγαθό και πάρα πολλές φορές σε αυτές και οι γερούσιες και οι άριστοι άνδρες παρακινούν / προτρέπουν τους πολίτες να ομνοούν και παντού στην Ελλάδα έχει θεσμοθετηθεί να ορκίζονται οι πολίτες ότι θα συμφωνούν και σε όλα τα μέρη δίνουν αυτόν το όρκο· εγώ βέβαια νομίζω ότι αυτά γίνονται όχι για να βραβεύουν οι πολίτες τους ίδιους χορούς, ούτε για να επαινούν τους ίδιους αυλητές, ούτε για να επιλέγουν τους ίδιους ποιητές, ούτε για να χαίρονται με τα ίδια, αλλά για να υπακούουν στους νόμους. Γιατί, εάν οι πολίτες μένουν συνεπείς σε αυτούς, οι πόλεις γίνονται και πολύ ισχυρές και πολύ ευτυχισμένες· χωρίς όμως ομόνοια ούτε κάποια πόλη θα μπορούσε να κυβερνηθεί ορθά ούτε κάποιο σπίτι θα μπορούσε να διοικηθεί καλά.

Γ2.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες, στα κενά των οποίων θα συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. (Η αντωνυμία να γραφεί στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος του κειμένου, που δίνεται).

	Επίρρημα	
	Θετικός	Συγκριτικός
εὐδαιμονέσταται		

	Αντωνυμία		
	Γενική	Δοτική	Κλητική
τοῦτον			

[Μονάδες 5]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

	Επίρροη		
	Θετικός	Συγκριτικός	
εὐδαιμονέσται	εὐδαιμόνως	εὐδαιμονέστερον	
	Αντωνυμία		
	Γενική	Δοτική	Κλητική
τούτον	τούτου	τούτω	(οὗτος)

- Γ2.β.** Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
αἰρῶνται: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της ευκτικής και της προστακτικής του αορίστου β΄ στη φωνή που βρίσκεται.
πείθονται: τον ίδιο τύπο στον παθητικό αόριστο.
ἐμμενόντων: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα και του αορίστου στη φωνή που βρίσκεται.

[Μονάδες 5]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

αἰρῶνται: ἔλοιο, ἔλοῦ
πείθονται: πεισθῶσι
ἐμμενόντων: ἐμμενεῖς, ἐνέμεινας

- Γ3.α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ἀγαθόν, εἶναι, ταῦτα, τούτοις, τῶν πολιτῶν.

[Μονάδες 5]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ἀγαθόν: κατηγορούμενο στη λέξη «ὁμόνοια» που είναι υποκείμενο του απαρεμφάτου «εἶναι»
εἶναι: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «δοκεῖ». Υποκείμενο απαρεμφάτου «ὁμόνοια» (ταυτοπροσωπία)
ταῦτα: υποκείμενο του απαρεμφάτου «γίγνεσθαι»
τούτοις: αντικείμενο της μετοχής «ἐμμενόντων»
τῶν πολιτῶν: υποκείμενο της μετοχής «ἐμμενόντων» (γενική ἀπόλυτος)

- Γ3.β. «οί ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν»:
Να μεταφέρετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ (Μονάδες 2) και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας (Μονάδες 3).

[Μονάδες 5]

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

“ὦ πολῖται, ὁμονοεῖτε”

Ο πλάγιος λόγος έχει τη μορφή τελικού απαρεμφάτου το οποίο εξαρτάται από ρήμα κελευστικό “παρακελεύονται” και γι’ αυτό στον ευθύ λόγο τρέπεται σε κύρια πρόταση επιθυμίας που εκφέρεται με προστακτική “ὁμονοεῖτε”.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Τα θέματα ήταν αναμενόμενα και διαβαθμισμένης δυσκολίας. Η ερώτηση Β3 απευθυνόταν σε καλύτερα προετοιμασμένους μαθητές.

ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Δεν περιείχε μεταφραστικές δυσκολίες. Οι παρατηρήσεις της γραμματικής κάλυπταν ευρύ φάσμα της ύλης ενώ οι συντακτικές παρατηρήσεις χωρίς να επιφυλάσσουν εκπλήξεις απαιτούσαν προσοχή και θεωρητική κατάρτιση σε ό,τι αφορά τη λειτουργία του Πλαγίου Λόγου.

